

Следбеник морских звезда

Борис Вуков

Следбеник
морских звезда
Друго издање

Библиотека
„Радоје Домановић“
Топола
2014

Драги читаоче, ово дело посвећујем теби са надом и жељом да ће ти помоћи да пронађеш свој пут до среће. Ако си га већ достигао и пре ове књиге, можда ће ти баш она помоћи да га и задржиш.

Борис Вуков

Уводна реч аутора

Видим путнике... нас. У торби ратови, расизам, лажи, фанатичност, али и добри дани... Пун кофер добра и зла. Иако много више зла него доброг. Нашавши се у новој средини, која нема пуно везе са историјом људског бића, овај човек уопште не може да функционише. Иронично је да ма колико тај нови контекст био идеалистичан, колико год то била *боља будућност*, за овог човека то је најгори пакао. У свету где постоји само добро он је тотално изгубљен јер је навикао на зло. Он је болестан, зависник од старог, и ма колико оно било штетно за њега и човечанство, он ипак даје све од себе да злу опет буде изложен. Човек прави грешку не успевајући да осети шта би то заиста могло да га спаси од опасне „дрогe”. Шта је то што би могло да раскине његову везу са старим, да му прочисти организам и да га уклопи у прогрес? Он је толико огрезао у прошлост да путоказе ка новом и бољем сагледава као да су окренути у правцу већ виђеног.

Запитајте се како вам звуче романи без крвавих убистава, преваре, без дељења правде насиљем, без криминала... Зар вам не звуче досадно, некреативно и јако кратко? Па да, јер, као и главни јунак овог дела, и ви сте овисник о злу. Био ми је циљ да овим романом направим један нови, несвакидашњи и егзистенцијално значајан роман са минималном количином „старе школе” у себи.

Дакле, како рашчистити са старим и почети нови живот? Осећам да је то могуће постићи отапањем залеђеног детета у себи, којег смо заборавили, за којег мислимо да смо га заувек прерасли. То дете може да нас прочисти од „старог” баш тиме што је оно за свет нешто ново и чисто, што је свет новина

за њега, што оно није изложено искуству које ми одрасли поседујемо. Дете упија поруке околине. Ако га изложимо позитивним порукама, у том правцу ће се и оно развијати. Ако га не излажемо злу и од зла га заштитимо, такво ће нам и дете бити. Не треба да чекамо науку да пресуди у којој мери су деца продукт околине, а у којој мери наслеђа. Тамо где су ствари исувише комплексне за разум, а ово је једно од тих питања, треба да се обратимо сопственој интуицији.

Учим своје унутрашње дете да се игра на плажи и враћа кући пуно песка, да црта руже и кенгуре, да једе прстима и да се по целом лицу умаже, да не гледа филмове са насиљем, да машта о кревету на спрат и дому у облику куполе, да верује да кликер вреди више од новца и да људи могу да живе у љубави. Васпитавам га у духу невиности и без зла, и ја осећам да је моје дете баш такво.

У овом роману главни јунак трага за злом и осудом зла. Међутим, то проналази само у сну, у себи. Другим речима, његовог лека нема на путу који је изабрао. Истраживањем самога себе, он почиње да осећа своје унутрашње дете, свог спаситеља, али прекасно. Поставши заробљеник својих кошмара, он је немоћан да се с тим дететом уједини. Срећом, дете посеже за њим.

Овај роман је једна алегорија вас, мене, људског бића уопште. Ово је прича о амовима наше прошлости и могућем спасу од њих. Када будете хтели да раскинете неку промашену везу или неку своју навику, да почнете нешто ново, а за то не будете имали снаге, осетите дете у себи. Када га будете осетили онако безбрижног и незлоупотребљеног, урадићете све што је потребно да тако у вашој души и остане. У крајњем случају, оно ће вам већ само показати како да окренете нови лист.

Суза која буди наду

Видео сам једну птицу заплетену у густо грање. Покушавала је да се ослободи напрежући своје мало тело, али узалуд. Видео сам мишић испод крила како се затеже и трепери без трена одмора, као кад дете упорно жели да подигне далеко надмоћнији терет. Окретала је главу испрекиданим, брзим покретима, успаничено тражећи излаз. А излаз је био толико очигледан, тик испред ње. Вероватно је у таквој ситуацији деловао исувише далек или немогућ. Наједном, птица се умири као да је угинула.

„Каква штета”, помислио сам, али сам се тргнуо у пола мисли.

Ма шта ја то причам? Сетио сам се из каквог света долазим. Носио сам клетву негативних очекивања.

„Не мисли тако, него иди и помози јој”, наредих самом себи. И стварно, птица је поново почела да се помера и бори за живот.

„Биће све у реду”, храбрио сам је шапатам пружајући своје прсте кроз трновито грање. „Само полако... бићеш ти добро, видећеш.” Када бих само успео да јој извучем крило уврнуто и стиснуто између грана! Била је зачуђујуће мирна као да ми је веровала, као да је осетила моју жељу да јој помогнем.

Трње је остављало траг на мојим рукама док сам веома пажљиво извлачио њено крило из грања. „Најзад”, изустих и крило је било спашено. Како сам извукао и последњи трн из њеног тела, тако се провукла кроз отвор, стала на ивицу и прхнула увис. Радознао и забринут, провукао сам се између жбуња, гледајући да ли је птица најзад на сигурном и да ли може да лети.

Преда мном је стајала непрегледна травната пољана. На почетку поља био је бокор расцветалих „рајских птица” и птица је слетела баш на један од цветова. Гледала је право у мене и жмиркала. Тек тада сам схватио колико је лепа. Њене боје идентичне бојама тог цвета пресијавале су се на сунцу. Птица је постала још лепша кад је доживела спасење.

Од тог догађаја верујем да је сваки спас чудотворан и лековит, да спас чини промену ка бољем и у оном ко је спасен и у оном ко спасава. Птица одлете са бокора и за тили час прелете пољану доспевши до једног брда.

На врху се уздизао замак у облику женске шаке. Палац је додиривао *кажиџрсџ* држећи нешто налик на сунцокретову латицу. Као да је *рука* управо пошла да је задене у сунце које ју је изгубило. На врху сваког *џрсџа* видели су се витражи кобалтноплаве и црвене боје. Низ *џрсџе* су се спуштале сребрнкасте нити на чијим су завршецима висиле провидне кугле као велики кликери, са шарама у облику лептира, морских коњица, шкољки и једнорога.

Птица је слетела на широки симс испод лука једног прозора, одскакутала до прозорског окна и закуцала својим кљуном. Дугачки прсти женске руке нежно су дотакли прозорску кваку и окренули је. Обе половине прозора лагано су се отвориле као врата уточишта пред путником жељним одмора. На њеном длану, опуштајуће нежном и миришљавом, налазила су се зрна птичје хране. Изгладнели кљун заголицао је њену руку. Са длана зрна су падала доле по разнобојној поворци деце.

„Добро јутро, Нискала! Добро јутро, Нискала!”, деца су викала.

„Величанство, када ћете нам се придружити?”, упитало ју је једно дете.

„Децо, ма нисам ја никакво величанство. Зовите ме само Нискала.”

Ако се ичега гнушала, онда су то била многа „величанства” кроз људску историју, размажена у раскоши, у заблуди да вреде више од других, похлепна и себична, бескорисна за народ који пати.

„Долазим чим се спремим, важи? Скоро сам готова”, рече.

„Добро, Величанство”, повикаше сви.

„Али, Величанство”, рече девојчица мазећи се цветом по образу, „ви сте и сада тако леви.” Дете показа убрани сунцокрет као да жели да јој га поклони.

„Али ко ће нахранити ово мало слатко биће?” Нискала подиже бебу која поче да се смеши деци и мрда ножицама по ваздуху.

„Ми! Ми ћемо је хранити!”, повикаше деца.

„Како? Зар се неко сетио да донесе млеко?” Нискала их је задиркивала. „Зар се неко *заиста* сетио?”

„Гле, Нискала, гле!”, викали су извлачећи своје завежљаје са зрневљем за птице. Тражећи по својим џеповима, мале шаке су извучиле зрна која су се просипала по трави.

„Ха-ха!”, кикотала се Нискала. „Ха-ха! Па бебе пију млеко. Само птице једу зрневље. То сте сигурно знали.”

„Моји суседи имају једну краву па ћемо... па ћемо...”, пегава девојчица без предњих зуба започе, али ју је прекинула птица са прозора која је изненада полетела ка деци. Спустила се на раме једног црвенокосог дечака око којег су се сви окупили. Били су задивљени што им је птица сада јела из дланова.

„Чим нахраним бебу и ставим је да спава, долазим”, рече Нискала.

„Молимо те, пожури!”, повикаше деца.

„Чекаћу ако треба и до мрака, Величанство, па и после мрака”, рече један дебелко сањарећи, са главом окренутом ка небу.

Нискала је нахранила бебу млеком из флашице, ставила је у колевку, пољубила и помазила јој главу. И даље се осећала чудно када би се сетила прошлости. Нека језа ју је подилазила кад год би помислила на господина Даста, божанство историје. Хиљадама година држао је бебу, божанство будућности, у свом заточеништву, све док је Нискала није ослободила, а потом и усвојила.

„Долазим”, шапатом је добацила кроз прозор и потом га тихо затворила да не пробуди бебу која је већ заспала . Поправила је бебино ћебе да буде што боље покривена, и онда је нешто тихо попричала са дадиљом показујући на колевку и бебу. Са осмехом на лицу загрлила је дадиљу, помазила бебу још једном и кренула напоље.

Појавила се на улазним вратима замка. Збацила је сандале са стопала и, жељна додира са природом, закорачила у непрегледно поље траве са жутим цветовима под плавим небом.

„Нискала! Нискала!”, повикаше деца и похрлише ка њој, а она се спусти на колена и рашири руке као да ће их све загрлити одједном. Грлили су је и љубили, прекривали јој очи својим длановима да би морала да погоди које дете је било иза ње. Држала је по неколико шачица у својој, а најмање дете јој се попело на леђа и као мајмунче обесило око врата, не пуштајући је.

„Нискалала! Нискалала!”, кикотали су се док их стомаци нису заболели од смеха. А када су се сви поштено исцрпили од играња, Нискалала је села на земљу и сви седоше за њом. Легла је на леђа, испружила руке иза главе и сви урадише исто. Гледали су у небо као да су нешто чекали. И заиста, на небу се ускоро појавило јато птица.

„Где птице имају куће, је л` на небу?”, упита једно дете.

„Свака птица има кућу негде на земљи”, рече им Нискалала.

„А зашто не и на небу кад је толико велико?” „И лепо.”

„И плаво.”

„Ако облаци имају кућу на небу, зашто немају и птице?” „И сунце и звезде станују на небу.”

„И месец.”

„Да, али птице по небу само лете. Кућа не може да стоји на небу јер нема за шта да се закачи. Тамо нема ни дрвета, ни грана, ни гнезда као овде на земљи. Замислите да почну громови и ветар. Шта би се само десило птичјој кући на небу, ха? Била би одувана као перце.” И она одува круну оближњег маслачка.

„А облаци?”

„И сунце и звезде?”

„И месец?”

„Ипак, птице су другачије. Оне лете по небу, а кућа им је на земљи. Оне се овде рађају са својом браћом и сестрама, овде први пут виде своје родитеље, овде их мама и тата хране и брину о њима, овде им крила и тело постају снажни. Из својих кућа полећу ка небу. Касније, после авантура по небу, увек се враћају својим кућама на земљи да прикупе снагу за нови дан.

А све те друге ствари, и месец, и сунце, и облаци, сви се они роде на небу и тамо увек буду и нису никад на земљи. Јер они су сви другачији од птица, то су становници неба, у праву сте. Ау, шта ћемо сад? Птице су већ ту, а ми нисмо ни почели”, рече она и показа прстом на јато које је кружило над замком.

„А шта то, Нискала?”

„Шта је требало да почнемо, Нискала?”

Нискала окрену главу на једну страну, штитећи руком очи од сунца. „Е, то је део мог великог изненађења за вас.”

„Изненађење? Нискала има за нас изненађење?” „Какво изненађење? Ајде, реци нам.”

„У ствари, имам два изненађења за вас”, рече Нискала.

„Два? Ајде, покажи нам! Ајде! Одмах! Ајде, Нискала, молимо те.”

„Пре него што вам откријем изненађења, морамо нешто да урадимо. Прво ће свако од вас ископати по једну рупу. Све што нам треба од алата имамо.”

„Урадићемо то! Урадићемо!”

Нискала устаде и одшета до замка. У једном углу биле су дрвене мотке, ашови, једна жута мешалица, мале и велике канте. Узела је једну малу канту, захватила њоме мало креча и на земљи, испред деце, оцртала кругове.

„Одлично! Е, сада нека свако узме по један ашов и ископа своју рупу пратећи линију круга. И немојте да заборавите да једно другом помогнете.”

Деца су је послушала и вредно прионула на посао.

„Е сад ћемо напунити рупе цементом.”

Док је неколико деце пришло да јој помогну да изручи цемент из мешалице у кофе, остала деца доносила су празне канте и односила пуне, свако до своје рупе. „Изручите цемент у рупе, узмите свако своју мотку и забодите је у цемент. Ви сте посебна деца кад сте све ово тако брзо и лако савладали.”

Десетине усправних мотки убрзо је вирило над травом

„А кад ће та изненађења?”

„Да, када, Нискала?”

„Показаћу вам само једно сада, а касније и друго. Прво изненађење је у мом замку. Сада ћете бити моји гости”, рече и отвори врата свог дома.

„Ајдемо! Ура!”, деца су била одушевљена. „Идемо код Нискале.”

Једно по једно улазили су у замак.

Ходник је водио у дневну собу која је у ствари била један пространи врт. Светлост са црвено-плавих витража, високо на таваници, падала је на најразноврсније орхидеје, папрати и дрвећа која су се налазила у приземљу. На једној грани налазио се дугачки камелеон који је привлачио децу својом непомичношћу као какав антички кип и симпатичним, непрестано живим очима које је окретао укруг. У центру собе налазило се језерце одакле је водио кривудасти водени путељак у велико језеро ван замка.

„Лабудови! Погледај, лабудови!”, одушевљено повикаше деца, видевши кроз стаклени зид неколико белих и црних лабудова. Њихова грациозна скромност огледала се на глаткој воденој површини са процветалим локвањима. Нискала је подигла стаклени зид и лабудови су мирно упловили у дневну собу ка деци, која су нестрпљиво чекала да их помазе. Затим су и остали лабудови почели да улазе гурајући својим кљуновима и главама по један плутајући колут испред себе. На сваком колуту налазио се по један поклон омотан шареним папиром и машинцом. За децу је ово био прави ужитак јер овако нешто још нису видела.

Када су узела своје поклоне и поздравили се са лабудовима, деца су изашла напоље.

„Ајде, сада их отворите”, рече им Нискала затварајући врата замка за собом.

Брзо и неспретно деца почеше да их отварају. У мору исцепаних папира и размотаних машиница открили су тајну својих поклона. У сваком се налазила по једна дрвена кућица за птице и свака је била другачија од осталих. Неке су биле кружне, неке у облику дијаманта, неке као звезде и полумесец, као пирамида и торањ, и још много других облика. Свака је била као права мала кућа са отворима за врата, прозоре и са кровом. Деца су била потпуно одушевљена.

„Да ли видите рупу на дну сваке кућице?”, питала је Нискала. „Поставите сада сваку кућицу на свој штап, овако као ја. Ето, саградили смо кућице за птице!“

„Ја бих много волела ако бисте их обојили како год желите. Ево”, она показа руком, „имате тамо спремљене боје. Само пазите да се много не замажете и сетите се да поделите боје међу собом.”

Деца су предано бојила своје кућице. Нискала им је доносила сендвиче и сокове, а они су радили и радили потпуно се умажавши. Када није била заузета хранећи их, Нискала је шетала светом отисака дечјих прстију и душе уживајући у шаренилу боја. Како јој је само пријало да види ово друго лице човека! Била је потпуно надахнута сваком креацијом јер су све биле јединствене, а деца тако срећна.

Када је сунце почело да залази, јато птица се појавило на хоризонту. Са четкама у рукама, деца су задивљено гледала „флоту” која им је прилазила.

„Моје друго изненађење за вас управо слеће!”, рече Нискала.

Убрзо се на сваку кућицу спустило по неколико птица које су скакутале по крововима, улазиле кроз прозоре и

враташца, истраживале пречке и огледалца својих нових кућа. Деца су сипала зрна у кућице и хранила птице, које их се нимало нису плашиле, већ су им јеле из руку.

Пред крај дана родитељи су захвалили Нискали и одвели своју децу кућама. Попела се потпуно исцрпљена на спрат где је била њена спаваћа соба. Обукла је спаваћицу, пољубила бебу која је мирно спавала у колевци и легла у кревет. Пре него што је заклопила очи, погледала је, као и сваку ноћ, на полицу поред свог узглавља. На њој се налазило једно мало бонсаи дрво под провидном куполом, а на снажном корену обраслом маховином лежала је усна хармоника – све што јој је остало од човека кога је волела. Читав низ лепих сећања о љубави прошао јој је кроз главу.

„Ти ћеш увек бити за мене жив”, рече мазећи стаклену куполу врховима својих прстију. „Лаку ноћ”, прошапутала је. Положила је главу на јастук и заспала уз полуосмех.

Сањала је. У једном тренутку Нискала нагло отвори очи и устаде са кревета. Погледала је на полицу са куполом, замислила се и одмахнула главом у неверици. Вратила се у кревет, погледала усну хармонику још једном и тамо задржала поглед. Пружила је руку и узела хармонику.

Расклопила ју је угледавши мноштво дрвених преграда које су јој личиле на неке детаље сна. Примакла је хармонику светлу и у једној од преграда видела влажни отисак који је личио на неосушену сузу. Зенице су јој се рашириле јер није могла да верује. После толико година његова суза и даље постоји. Брзо је склопила хармонику и вратила је на полицу.

„У једном потезу”, шапутала је, „само у једном једином потезу могла бих да га оживим.” Погледала је у хармонику па у

огледало поред кревета. Устала је, узела четку и почела да чешља своју дугу косу. Пошла је руком ка полици, али се зауставила на време.

„Да га оживим? Ја? Не. То никако. Не смем...”

Јер они су се волели. То је била љубав која је премостила јаз међу њима – између ње богиње и њега смртника. Понекад се и он осећао божански јер га је љубав, путем уметничких дела посвећених њој, чинила фундаменталним, свемоћним и вечним. Понекад је она постајала као смртница јер јој је љубав открила како да га разуме, како да му се прилагоди, како да нађе компромис, како да у себи открије обичну жену. Али ако би га сада оживела, то би уништило све.

„Ништа не би било исто”, помислила је разочарано.

Ништа не би било као некад. Он би знао да га је она васкрснула. Чак и када би од тога направила највећу тајну, ако му то никад не би рекла, знао би. Његово срце би знало. Осећало би њен божански додир стварања. У његовом искуству она би постала недостижна, а он би се осећао само као смртник. Када би му се приближила, он би могао само да је обожава, али не и да је воли како би она то желела.

И шта би се онда десило? Писао би јој свете песме, правио олтаре с којих би терао птице, зидао јој палате и свете градове, предводио ходочашћа, молио се љубећи јој скуте, а можда би због ње кренуо и у свети рат. У њој би видео савршенство, што би од ње свакако и очекивао. Свако одударање од његове илузије повредило би га, а тиме и њу. Не, не, не... Све то био би огроман неспоразум у поређењу с оним што би она желела. А желела је да с њим буде само жена и да је такву воли.

Миловала је прстима хармонику. Да ли је било начина да се пронађе неки компромис, било какав? Када би могао да га оживи неко други? Али ко? Размишљала је.

„Можда... Лакримално море?“, прошапутала је, док јој је поглед пун наде пролазио кроз стаклену куполу.

Сетила се успаванки протканих легендом. Моћна вода пуна недокучивих мистерија. Свака кап по једна суза, свако зрно песка по једна кристализована суза, свако острво пуно невиђених чуда. Људи су долазили на обале кад су имали потребу да плачу, а да то сами нису могли. Онда је море плакало за њих својим таласима и тако их лечило од бола. Враћало је мртвима живот из суза које су за собом остављали. Али то су биле само легенде. Хм, да ли су легенде само легенде? По предању и ово бонсаи дрво на полици могло је да очува живот, и заиста то се и десило. Којим путем треба да крене? Није се двоумила ни за трен, јер кад год је послушала своја осећања, није направила грешку.

Ипак постоји!

Сутрадан, рано ујутро, петодогишња млинарева ћерка је, како то често чини, полако отворила врата Нискалине собе. Ушуњала јој се у кревет испод покривача и извирила у близини Нискалине браде. Држала је перце неке птице и почела да је голица по носу. У полусненом стању Нискала је правила гримасе које су је засмејавале до суза.

„Нискала, Нискала”, рече неразговорно кроз кикот, „пробуди се, дођи да видиш.”

„Немам снаге. Још само мало”, прозбори она зевајући и окрену главу на другу страну јастука.

Са плишаним медведом у једној руци, а другом вукући Нискалу да се усправи, успела је да је извуче из кревета и поведе ка прозору. Скакутала је у месту онако босонога, у пицама, показујући прстом кроз прозор.

„Погледај, погледај!” На пољани испред замка видело се мноштво кућица за птице најлепших боја и облика. Из сваке су излетале птице, као бисери који су се на небу састајали и низали у огрлицу.

„Која је твоја кућица?”, упита је Нискала.

„Ено тамо”, она упери прстом.

„Аха, она са љубичастим кровом?”

„Она жута, са елипсом на крову. Видиш?”

„Ух, како је само лепа! Замисли кад се мале птице буду излегле, а?”

„Кад ће то бити, Нискала?”

„То ће бити на пролеће, мала моја. А где ти је брат?” „Ено га са Нафајом”, она показа прстом у даљину где су човек и дете јахали коња у пољу, са испруженим длановима на које су слетале птице. У близини, млинар и његова жена су седели за столчићем испред ветрењаче и уживали у јутарњој кафи, као и у призору са коњем и коњаницима.

„Ајде да се брзо обучемо па да јашемо с њима, ха?”, предложи Нискала уз осмех на лицу.

„Је л` можемо до планине? Је л` можемо? Је л` можемо?”, дете је поскакивало у месту.

„Наравно! Дан је предиван за дуго јахање.”

Ускоро су јахали у сусрет Сунцокретој планини, а одмах поред њих, раме уз раме, јахао је њен пријатељ Нафаја, држећи у седлу испред себе девојчициног брата. Судаћи по годинама и изгледу, Нафаја је био старац, али је духом био несвакидашње виталан и вечито весео као разиграно дете. Имао је нешто мало преостале оседеле косе са стране и наочаре које су поскакивале горе-доле због труцкања. Придржавао је руке детета које је уживало у осећају да готово потпуно само управља уздама. Галопирали су све брже и брже кроз пољану са жутим цветовима, остављајући далеко иза себе Нискалин замак. На хоризонту се назирала планина и један жути детаљ на њој.

„Видим да си замишљена цело јутро, моје дете”, рече јој Нафаја кад су мало успорили.

„Да. Имала сам веома необичан сан. Мислим да је био о Нелу. А онда се испоставило да би сан могао да буде јава.”

„Како то мислиш, драго дете?”, упитао је Нафаја.

„Сањала сам ноћ... неку зграду на чијој фасади пише: *Од Нискале с љубављу*. Зграда нема кров већ сијасет некаквих

малих соба које видим из висине, ред малих и мрачних соба без плафона. Пада киша, велике капи кише, које у ствари више подсећају на сузе него на кишу. Како капи упадају у собе, тако се чују ноте на усној хармоници.”

„Хм, врло интересантно, и?“, рече Нафаја очекујући да Нискала настави.

„Сећаш се Нелове усне хармонике?“, питала га је.

„Да?“, рече Нафаја.

„У хармоници, у једној од преграда, открила сам његову сузу... прошле ноћи... неосушену.”

„Ма немој?“ Онда се мало замисли па додаде: „Зар је то могуће? Зар после толико година?”

„Не знам“, она слегну раменима. „Изгледа да јесте. Можда моћ твог бонсаи дрвета није само легенда. Изгледа да то дрво заиста може да заштити од пропадања.”

„Предивно! Дивна вест! Шта онда чекамо?”

Нафаја узе узде у своје руке и поче да обрће коња у правцу одакле су дошли. „Ти можеш да га оживиш. Хајдемо!“, он је позва главом.

„Нафаја, знам, али...”

„Али?“, он спусти узде помало збуњен.

„Ситуација је компликована... Ја ћу за њега онда бити богиња и само богиња, а не... Тешко ми је да ти објасним шта желим.”

Нафаја примаче свог коња уз њеног и помази је по глави.

„Хеј, не мораш да се трудиш, потпуно те разумем. Мислим, не разумем баш најбоље, али довољно си мудра да осећаш шта треба да учиниш.”

„У томе и јесте ствар, Нафаја, што изгледа да нисам довољно мудра. Ја сам немоћна у овој ситуацији... и потпуно збуњена.” И она погледа у даљину, али без циља у очима. „Не смем да га оживим, то би уништило све међу нама. Можда би то био и ризик за целу планету. Замисли када би почео да од мене прави религију... Сети се фанатизма, сети се верских ратова, сети се дословног читања светих књига, сети се погрешних интерпретација... Само се сети. Можда се ништа не би десило, али ипак – ко зна? Једноставно, не могу. Не смем.” Окрену главу ка Нафаји као да је желела његов савет.

„А неко други? Да га оживи неко други?”, рече он. „Можда...”, додаде тихо, „можда Лакримално море.” „Хм... да... наравно... ако постоји. За ових осамдесет година никада га нисам лично видео... нити га је видео ико кога знам”, затим додаде чешкајући се по глави, „осим...”

„Осим?”, Нискала га погледа радознано.

„Осим неког ко зна где су чуда”, рече уз осмех. „Неко ко ми је једном поклонио оно исто дрво што ти сада имаш.”

„И? Ко је то?”

„О, знаш га ти. Већ си га упознала и срела много пута. Одвешћу те до њега. Можда ће он знати да ли море постоји.” „Нафаја, реци ми, молим те. Зашто ме мучиш? Ко је то? Ко је то?” Она га узме за рамена и продрма шалећи се.

„Хе-хе... Толико је свет постао леп да мора мало и нека мука да постоји... хе-хе... Ништа ти не брине, он нам је на путу. Мислим да је стар колико и свет, барем се тако прича.” Нафаја затим пуцне језиком, подбоде свог коња у галоп и даде опет детету узде у руке.

„Хајдемо! На крају ће све бити у реду. Видећеш. Сви проблеми су привремени”, рече и подбоде свог коња.

У даљини планина је постајала све већа, прави правцати горостас, а њен жути детаљ бивао је све разговетнији. При планинском врху цветао је један велики сунцокрет повремено провирујући кроз облаке као кроз прозоре на кући. Дечак и девојчица су наједном престали са питањима и несташлуцима, као да су пронашли своју омиљену играчку која им је потпуно закупила пажњу. Да ли их је крхки сунцокрет у горостасној планини подсећао на њих саме, заштићене и вољене; да ли им је нешто што је уједно и на земљи и на небу давало неки путоказ у животу; да ли је нешто потпуно десето било у питању, или све то заједно – ко зна.

Зауоставили су коње у подножју, а дечијој радости никад краја. Зурили су у орошене латице као сунце, у које су могли неометано да гледају. Нафаја је извукао фрулу из своје торбе и засвирао неколико нота које су уз ехо одјекнуле планином. Одједном, зачуо се хук ветра, а са врха планине почео је да се спушта провидни „црвени плашт” који се рачвао на неколико страна, као какав добри дух, пружајући своје руке. Почео је да се преплиће између посетилаца као да их поздравља и позива на игру. Био је посве благ као свилени покров, а деца су се кикотала и чешкала своје носиће. Затим ветар задува неописивом снагом и подиже коње са земље, носећи их ка планинском врху. Лебдећи у вртлогу ветра, коњи су се окретали као на рингишпилу, а деци се ова игра толико допадала да нису могли да престану да се кикоћу. Прошли су тик уз сунцокрете латице и дечак је покушао да их дотакне, док га је сестра задивљено гледала.

Кад се видик разбистрио, кроз остатке паучинастих облака, видели су да стоје на врху планине, на обронку кратера. Црвени ветар им је пришао, обртао се мирно и у једном месту, као да је чекао да му се гости обрете.

„Добар дан, Црвени ветре”, поздрави га Нискала уз благи наклон. Ветар се и даље стрпљиво окретао.

„Нафаја ме је довео да те нешто замолим. Знаш, тако бих волела да оживим једног човека, али не могу. Била бих ти јако захвална ако би ми рекао да ли постоји Лакримално море. Мислим да би оно могло да га оживи. Барем се надам.”

Ветар се покрену, прође кроз њих уз хук према ивици кратера и неочекивано нестаде у амбису.

„Шта би?”, Нискала упита Нафају, а он само слегну раменима подједнако збуњен.

„Где је ветар отишао, Нискала?”, упитало је дете.

„Зашто је ветар отишао?”, упитало је друго дете.

„Мали моји, заиста не знам.”

И док је Нискала слушала дечија питања на која није знала одговоре, ветар је опет био ту. У свом вртлогу је носио нешто попут прашине. Тада се умирио и претворио у благи поветарац, оставивши пред њима једну гомилицу. Затим се поново претворио у ковитлац и одмакао мало даље. Нискала је сјახала, пришла гомили и узела је у руку. Личило је на песак.

„Сузе?”, рече она.

Мноштво мокрих, окамењених и кристалних суза пресијавало јој се на длану док их је зачуђено гледала.

„Значи, постоји”, она изусти с неверицом подижући поглед ка ветру као да је ипак желела његову потврду. „Значи постоји!”, она уверено повика окренувши се ка деци и Нафаји који се осмехивао. „Пуно, пуно ти хвала, ветре. Имам још само једну молбу.” Ветар се и даље мирно окретао у једном месту. „Да ли би могао да ме одведеш до Лакрималног мора? Или...”, она брзо додаде, „кад би ми барем показао пут... Молим те.”

Ветар задува оном истом снагом као малопре и понесе их кроз облаке.

Из висине се убрзо опет видео Нискалин замак. Ветар их нежно спусти тачно пред врата, а све птице код кућица одједном застадоше гледајући тај необичан приказ. Затим прхнуше ка вртлогу и почеше да облећу око њега као да су га поздрављале својом игром.

„Нискала”, Нафаја јој стави руку на раме.

„Мислим да ветар хоће да иде само са тобом. Не брини о беби, ја ћу бити с њом и помоћи ћу дадиљи док се не вратиш.“ Он је загрли и пољуби у косу.

„Ти си увек тако добар. Немаш појма колико сам срећна што те имам за пријатеља”, рече она и пољуби га у образ.

„Нискала, мени Лакримално море не треба да ми крену сузе. Знаш да сам осетљив на теме о пријатељству. Иди сад. Пожури, ветар чека.”

Убрзо се вратила из замка с ранцем на леђима и бисагама које је ставила на свог коња. Пољубила је децу, загрлила Нафају још једном и узјახала.

„Нискала, где идеш?”

„Да се сретнем с једним пријатељем.”

„А кад ћеш се вратити? Јел` кад се птице буду рађале у кућицама?”

„Даћу све од себе. Донећу сваком неки леп поклон. И довешћу можда и свог пријатеља.”

„А је л` он зна да прави кућице за птице?”, упита друго дете.

„О да! Он је прави мајстор за то”, одговори. „Ајдемо сад, децо”, Нафаја их поведе у замак. „Нека Нискала сада иде, а ми ћемо је чекати. И ми за њу имамо изненађење кад се врати. Само да се договоримо шта би то могло да буде. Да видимо, хм...”

„Велико изненађење!”, одговори дете пљескајући рукама.

Ветар ју је водио обалом са палмама где су деца била заокупљена својим уметничким радовима. Било је јако лепо видети их безбрижне како заједно стварају, без обзира на расу и узраст.

Сетила се ових истих борова и како је пре неколико година овуда трагала за Хлебном долином и господином Дастом. Сетила се лошег предказања, веверице која је откопала замршени корен, а сада су мир и спокој одисали планетом. Није се више бринула за свет. Један сан јој је био испуњен. У њеној души је ипак постојао благи немир, некаква неодређена напетост. Није знала шта ће се десити. Да ли се ближио њен сусрет са Нелом? Да ли ће море услишити њену молбу? Можда би било боље да није ни сањала онај сан. Можда јој је само улио лажну наду.

Убрзо су дошли до раскрснице где су срели оног истог робота који је помагао слепима. Сетила се како је мирисао цвет.

„Сад кад слепих више нема”, обратила му се, „чиме се ти бавиш? Радознала сам.”

„Пишем песме”, рече гледајући у облаке. „Заљубљен сам.”

Она сакри дланом свој кикот и настави пут, задовољна како је наука напредовала. Мир је променио све.

Од раскрснице путељак је водио кроз поље маслачака ка брду у облацима. Ветар се претворио у поветарац и прошао кроз поље тако нежно да се ниједна круна није разлетела. Ускоро, Нискала се поново налазила надомак литице где су некада били летећи балвани.

Очекивала је да ће се балвани опет појавити, али ниједног више није било. Пре је ту била ризница антике бога историје, господина Даста: балвани Месопотамије, старог Египта и Рима, а сада само тиха провалија у магли. Нестало је оне магије која их је покретала. Пред њом је зјапила провалија ко зна колико дубока. Ветар снажно задува и подиже их са земље.

Носио их је сатима. Осећали су се толико сигурно да су и она и коњ склопили очи и заспали. Али не задуго. Некаква сабласна шкрипа пренула их је из сна. Из траве, на пољу које су надлетали, штрчао је један зарђали точак старих феничанских кочија. Тај точак је био исти онај као када је пре више година трагала за господином Дастом. Међутим, сада тај точак није био ни налик оном немилосрдном точку од раније који се неуморно окретао. Сада се окренуо само једном... и једва други пут.

Изгубио је сву своју моћ као да је то био само рефлекс на телу без живота.

Ливада са ветрењачама била је зеленија него пре, а чемпреси још виши. Трава више није била уредно покошена, већ се рука природе о њој бринула прошаравши је црвеним и жутиим пољским цветовима. Није прошло дуго, а ветар је спустио своје путнике на исушено речно корито. Некада је ту била река, сетила се Нискала. У њој је нестао господин Даст. Сада су ту расли бокори љубичица и јагорчевине.

Корито је било доста кривудаво и непредвидиво, унедоглед праћено ливадам, сатима и сатима. Коритом и обалама реке пролазили су само зечеви и јелени, радознано жмиркајући и застајкујући пред путницима. Слева, тамо где су се чемпреси простирали унедоглед, угледала је разбацане балване у трави. Пришла им је и приметила да су то она иста дебла која су некада мистериозно лебдела долином. Сада су својим успаваним годовима само наговештавала старост. Превукла је дланом по годовима сваког балвана и уз блесак светлости сваки балван је опет постао дрво са великом крошњом према небу и кореном дубоко у земљи. Још једном се окренула ка феничанском точку у даљини. Мировао је. Точак историје је био превазиђен. Остатака прошлости је било, али су били рашчињени од зла.

Корито се често гранало у мања корита некадашњих притока. Ветар је носио Нискалу кроз тај лавиринт природе. Након дугог путовања, у даљини испред њих појавио се несвакидашњи приказ: једна половина неба била је сива и тмурна, заробљена олујним облацима, а друга потпуно плава са по којим снежнобелим облаком, сунцем и дугом. Испуцало тле под њима постепено се мењало у песак са жбуњем и шипражјем. Зауоставили су се. Узела је песак у руку. Да, то је био онај исти песак какав је ветар донео на планину. Безброј светлуцавих зрнаца, а свако од њих по један мајушни углачани каменчић или кристал овалног облика као суза. Када је ускоро чула и хук таласа из даљине, постојање мора било је још извесније. Море се још увек није видело од великих пешчаних дина које су заклањале видик. Након неколико тренутака, иза једне дине велике као брдо, изронило је непрегледно водено пространство које се протезало на север, запад и исток, у бесконачност. Десно од њих простирало се провидно плаво море, мирно као уље посуто одблесцима сунца. Било је надсвођено кристалноплавим небом, просеченим дугом. Лево

од њих, над сивом узбурканом водом шибаном хладним ветровима и муњама, спремала се олуја.

Црвени ветар је кренуо ка самој ивици обале и зашао својом спиралом неколико метара у море. Једним делом окретао се над страшним делом мора, а другим над мирним. Кружење воде у подножју спирале производило је неки необичан звук, можда неки језик природе потпуно неразговетан. Ковитлац се успорио спуштајући воду у море и постаде обичан благ ветар који је нежно прошао кроз њу. Имала је осећај као да јој је родитељска рука прошла кроз косу. И ветар тада нестане иза дина.

„Пуно ти хвала, Црвени ветре”, повиче за њим и примаче свог коња обали. Кретали су се уз саму ивицу мирног дела мора. Задивљујући приказ чистоте и спокоја мамио их је да не иду даље, већ да се ту зауставе и одморе од пута. Како је могуће, питала се Нискала, да је други део тог истог мора била сушта супротност и да у њој није будио никакву радозналост, већ само нелагодност. Узбуркан немилосрдним ветровима, сиви део је био тако хладан и одбојан, и није се пријатно осећала чак ни при помисли да се налази на тој обали, а камоли у води. Склонила је поглед са потамнелих облака из којих се зачуло тутњање грома.

Потегла је узде и зауставила свог коња. Дуга, сунце које је пријатно грејало и поветарац били су баш оно што јој је потребно. Сјახала је и поставила шатор на песак.

Из унутрашњег џепа јакне извукла је усну хармонику, погладила је прстима и пришла обали. Клекнула је на песак и одлучила да се обрати мору.

„О, Лакримално море, молим те, услиши ми највећу молитву. Поврати Нела у живот из његове сузе коју чувам у хармоници.” Међутим, море није показивало никакве знаке да је чује.

„О, Лакримално море, молим те услиши моју молитву и поврати Нела у живот из његове сузе у овој хармоници. Молим те, о највеће море.”

Она се саже и пољуби песак под ногама, али и даље се ништа није дешавало.

„О, море над морима...” И тако, Нискала је молила, а море није одговарало. Било је несумњиво да је море било магично, али питала се да ли је само упорна вера била кључ ка његовој наклоности.

У даљини, са њене десне стране, где је море било мирно и лепо, налазила се повећа дина, а на њој нешто налик на птицу која се баш спрема да полети према мору. Биће се намештало, замахивало великим крилима све снажније и снажније, затим оклевало и одустајало. То је било човеколико биће које би можда могло да јој помогне. Надала се.

Сјახала је испред камених степеница напола прекривених песком које су водиле ка врху дине. Са друге стране назирао се кров колибе. Човек је имао широм раширена крила и био јој је окренут леђима. Потрчао је, благо се савио у коленима као да ће се истог трена одбацити од земље и затим одустао. Као да нешто није било у реду.

Нискала му довикну:

„Извините, да ли бисте могли да ми помогнете?”

„Свакако”, одговори човек крећући се уназад и даље зурећи у хоризонт испред себе. „Само да завршим свој дневни лет.”

Нискала седе на песак поред последње степенице, док је човек поново заузео почетни став са испруженим крилима. Поново је заклепетао, потрчао ка ивици и таман кад је снажно замахнуо спреман да се одвоји од тла – одустао је.

„Ех, све ово време”, промрмља себи у браду, „и увек исти осећај. Дођавола.” Погнуте главе и очигледно потиштен, кренуо је назад ка почетној тачки за полетање.

„Икаре, зар сте то ви?”, Нискала га зачуђено упита.

„Молим?”, он подиже поглед потпуно изненађен. „Па ви... ви знате моје име”, изусти и заустави се гледајући у Нискалу. „Не сећам се да смо се икада упознали. Никада нисам ни залазио међу људе. Увек сам само...”

„Само сте летели и правили крила са Дедалом, вашим оцем, зар не?”, рече Нискала.

„Да, да. Како сте знали? Како је он?”, Икар направи пар корака ка њој, брзо скидајући крила. „Да ли сте ишта чули о њему?”

„Не, нисам, али за вас је свако чуо. Генерације.”

„Шта кажете? Генерације? Како је то могуће? Која је година сада? У последње време не стојим баш најбоље са временом, знате...”, слеже раменима гледајући у небо које је увек исто.

„Сада је двадесет трећи век нове ере. То је много, много векова после нашег летења са Дедалом.”

Збуњен, Икар погледа у небо и сунце, затим устаде и одшета назад до Нискале и овог пута седне на ивицу дине ближе њој.

„Двадесет и трећи век? Ау”, уздахну збуњено. „А шта се то прича о мени, ако није тајна?”

„Постали сте херој, Икаре.”

„Херој? Заиста? А ја мислио да сам испао будала.” „Зашто будала?”, она га погледа упитно и уз благи прекор.

„Па добро, кад вас баш занима, ето, рећи ћу вам.” Он устаде. „Летим ја тако једном, пре много векова, летим као и сваки други дан са својим оцем, али тога дана небо ме је толико привукло да сам – ово ће вам мало чудно звучати – да сам заборавио где ми је кућа. Заборавио сам и да крила могу да ме служе само одређено време. Отац је нешто викао, али нисам га чуо. И да сам могао да га чујем, не бих га слушао јер тај лет био је заиста нешто посебно. Небо сам доживео као свој дом и свој циљ, знате. Е, тек касније, кад сам почео да падам, схватио сам да сам летео исувише високо и да ми је сунце спржило крила. Ето, то је та прича о мом летењу, боље рећи о мом лудом летењу”, застаде као да се нечега сетио и поглади браду уз једва приметан осмех. „Херој, хм. Него, јесте ли ви сигурни да о мени причају све најбоље?”

„Па каже се ту и тамо да сте се занели и превише приближили Сунцу, али ваша смелост, ваша креативност, ваша грациозност у лету...”, Нискала застаде видевши да му је поглед одлутао у даљину.

„Наставите, наставите! Слушам вас.”

„Ваш поглед ван Земље, изван њених граница, ваша неумољива жеља да превазиђете замке неба и да се докопате свемира...”

„Невероватно! Чекајте, чекајте”, прекину је Икар окренувши нагло поглед ка њој. „Зар и ви мислите да је небо опасно? Па то сам ја доживео још онда. У почетку је све врло безазлено, опуштајуће, али касније на већим висинама... ствари се знатно мењају... дисање је отежано, хладноћа раздире кости, а на још већим висинама температура расте и почиње да пржи. Како сте ви до тог става дошли? Зар се и ви бавите летењем?”, говорио је узбуђено.

„О, не, нажалост. Касније, много касније и научно је установљено то што кажете.”

„Ма немојте? Ааааа, значи и други су касније летели... Видим, видим. Да ли су користили соколову или орлову маст за крила? Да ли је распон био два метра или... колико? Да ли је ико после мене користио харпијски маневар?”

„Па, нико после вас није летео баш са крилима.”

„Како то мислите?”

„Људи су саградили машине које личе на птице па су се у њима возили као у кочијама, али ове птице, такозвани авиони и свемирски бродови, они су...”

„Чекајте, чекајте! Ништа не разумем. Значи људи нису више желели да буду као птице, већ су постали, како бих рекао, тако скучени и ограничени?” Гледао је у Нискалу очекујући неки лепши одговор.

„У праву сте. У тим стварима се не вози само један човек, него више људи, и човек може у исто време да једе и пије.”

„Е тек ово не верујем! Немогуће... Како? Какве су то кочије које иду по небу? Онда вероватно и причају са тим другим људима и не обраћају пажњу на лет. Ха-ха! Ма немогуће! Мислим, ако је то стварно тако, шта се онда догодило са свим оним покушајима да се заиста приближимо небу, птицама, свемиру, па и самом Богу, на крају крајева?”

„Не знам, Икаре. То бисте ви могли поново да пронађете... ту искру, ту смелост, ту жељу за одгонетањем загонетака, ту могућност спајања са вечним... Ви то тако добро знате.”

Најежен, Икар је слушао и непомично гледао у Нискалу. Израз му је постао одређен као да је видео оно за чиме је трагао целог живота, нешто што је било тако дуго изгубљено и сад је поново ту. Затим се све то поново изгубило.

Глава му је клонула и гледајући у песак рече:

„Мислим да је то немогуће, драга дамо. Икар више није оно што је некада био.” Нискала га је радознано гледала док је он скривао свој поглед. „Знате... како бих рекао... Ја имам страх од летења”, рече чепркајући по песку.

„Како? Зар је то могуће? Ви?”, упита Нискала. „Тачно тако. Ја се летења плашим, и то је то.” Баци песак на тло и устаде спремајући се да оде.

„Икаре, зашто причате такве ствари? Ви сте рођени да летите.”

„Летети је једно, а пасти на земљу друго, млада дамо.” Устаде окренувши јој леђа. „Да се не лажемо, откад сам пао, само покушавам да полетим и, богами, већ ми вековима не полази за руком. Таман кад треба да узлетим, сетим се...” Он погледа у опасну страну мора. „Сетим се пада... ковитлања... и перја које је шуштало кроз ваздух. Сећам се... сећам се и својих суза. Моје куће више није било на видику. Чинило ми се да сам заувек напустио свој дом.” Он погледа у Нискалу са сузама у очима. „И онда паклени додир са нечим тврдим... са неком обалом, ваљда овом. Не смем ни да помислим... Ужас!” Затим се погнуте главе и изнемогао вратио до ивице дине и клекнуо зурећи у песак.

„Знате”, настави подижући поглед, „помало сам и задовољан што не могу да полетим. Још једно онакво искуство било би равно смрти.”

„Али, Икаре, свако би погинуо после таквог пада.”

„Да, то сам и ја увек мислио. Нисам никада разјаснио шта се у ствари десило, нити ме то занима, да вам искрено кажем. Мени је овде врло лепо, можда је ово и рај, а оно немирно море тамо, то је можда пакао, откуд знам. Важно је да

сам ја на овој половини где је прелепо и да у сваком таласу и хуку овог дела мора осећам присуство свог оца Дедала, своје мајке и своје Грчке. То је мени важно, све остало је небитно. Осим...”

Нискала му се примакну.

„Осим?”

„Осим... Било би ипак лепо кад бих поново могао да полетим. Барем на кратко.” Благи осмех опет му се појави на лицу. „Само овога пута морао бих да водим рачуна о томе где ми је кућа. Ево, показашу вам, дођите са мном.” И он ју узео за руку. „Видите моја колиба овде, на пример, она увек има упаљену пећ из које излази дим тако да у случају полетања увек могу да видим где ми је кућа. Погледајте моју башту, на пример. Е ту су, видите, кућице за птице. Имам их барем сто и ту птице стално с неба силазе и из њих узлећу. Све то би ми било оријентир да се вратим кући са неба. Небо је лепо, али и опасно ако останете предуго или одете превише високо. Него, распричао сам се, дођите да попијемо нешто и да вам покажем неке своје радове.” Он покупи своја крила и крене ка другој страни дине где су такође биле степенице.

Икар је спремао крила са таквом бригом и темељитошћу као да му је то нешто најдрагоценије у животу. А опет, летења се највише плашио. Прекрио је крила науљеним крпама, благо их повезао конопцем, наслонио на тршчани зид своје ограде и повео Нискалу до своје колибе.

Дошавши до врата, Икар их је отворио за Нискалу и тако су ушли у његов скромни дом. Просторија је била мала, са креветом од прућа и једним дрвеним столом на средини собе. Зидови собе били су од прућа, с тим што су прозорски отвори били без стакала. Благи поветарац је пролазио кроз колибу. На столу, где се налазио један дрвени тањир са шкољкама, било је

неколико птица које су скакутале чепркајући по столу и свом перју. Поред стола је била једна дрвена столица на којој су били некакви папири, а на њима камен. Икар је извукао столицу, узео папире и показао Нискали да ту може да седне. Склонио је папире у један ковчег од пружа поред кревета. Узео је са прозора једну дрвену флашу и насуо пиће у две дрвене чаше, а потом понудио једну Нискали. Усуо је неколико капи те течности у три шкољке на столу, до којих су одмах доскакутале птице и завукле своје кљунове.

„Како су само питоме ове птице”, примети Нискала.

„О, да. То су моји пријатељи”, он пружи свој длан једној птици преко пута Нискале, а она му одмах скочи на длан и попе се на раме. Затим привуче шкрињу ка столу и седе на њу. „Птице су дивна створења, али не бих да дужим причу. Реците ми нешто о себи. Мислим, шта вас доводи у овај крај? Ах, сад се сећам, рекли сте да вам је потребна помоћ, а ја сам се толико запричао. Сад ми је баш непријатно што сам вам одузео толико времена.”

„О, не, не! Никако немојте да вам је непријатно. Мени је тако драго што сам вас лично срела”, рече Нискала додирнувши његову шаку својим дланом.

„Можда ће моја молба донети неке одговоре и на ваша питања”, рече Нискала.

„Хм, хајде баш да видимо.”

„Видите, долазим издалека, из једне удаљене земље.” Икар поново отпи гутљај не скидајући поглед с ње. „Чула сам да је ово море чудотворно, да може да оживи човека из његових суза. Надам се да је то тачно.” Нискала га погледа очекујући позитиван одговор.

„Па видите”, он отпи још један гутљај, „ ја сам и сâм о томе доста размишљао и установио да је то тако како кажете. Понекад сам издалека виђао неке особе, нешто су давали оном коњанику кад би им се приближио...”

„Коњанику? Ја нисам видела никаквог коњаника.”

„Вероватно ћете га и ви видети. Он се често појављује кад неко долази на обалу. На обалу мирног мора, додуше. Појављивао се и змај.”

„Змај? Стварно?”

„Да, кад неко дође на ону другу обалу, немирну и сиву. Само, у последње време змај се више не појављује. Као да нема више следбеника те стране, ха-ха! Што је, наравно, тешко поверовати. Било како било, видео сам људе, нешто су давали или змају или коњанику и увек су ти људи напуштали ово место, али у друштву неких нових особа које првобитно уопште нису биле ту. Те нове особе биле су доношене таласима са пучине на ову обалу. Дакле, тачно је да ово море може да створи људе, али како и на који начин, то ми је у потпуности непознато. Можда ви сматрате... Извините, како вам је име?”

„Нискала.”

„Можда ви, Нискала, сматрате да је и мене море створило из мојих суза. Могуће је. Али постоје вероватно и други начини како сам могао да преживим пад, зар не?”

Нискала слегне раменима.

„Како било, ја сам развио дубоко поштовање према овом мору, према мирној страни, и у том свом осећању према мору и чињеници да бих за њега све учинио сматрам да је ово море мој нови створитељ и да је заиста чудотворно. То осећам овде”, показа песницом на своје срце.

„А шта је са немирном страном?”, упита Нискала.

„Нажалост, не могу да вам кажем детаље јер заиста не знам. Трудим се да не гледам тамо јер тај део ме плаши. Има у себи нешто тако превртљиво, непредвидиво, нешто тако сиво, тешко и опасно. Ма, једноставно, клоним се такве атмосфере. Не припадам том делу и тачка. Знам само да се тамо појављивао змај.” Он се примакне Нискали и прошапута у поверењу:

„Мислим да тај змај није био нормалан јер је самоме себи гризао реп, замислите.” И поново се врати на свој део стола. „Али то је његова ствар.”

Нискала помисли да је змај симбол историје... у устима реп... То је точак... точак историје, јер историја се понавља... гризе реп, то је деструктивни део историје... Помисли да је опасна страна мора симбол за све најгоре из прошлости.

Икар отпи још један гутљај па настави:

„Тај коњаник, примећујем да је непрестано био у некаквим несугласицама са змајем јер су се, да тако кажем, кошкали, и то увек. Него, како бих ја вама могао да помогнем? Хоћете ли још једну чашу? Јел` вам се допада?”

„Свакако. Могла бих и две, јако сам жедна. Какво је ово пиће? Одлично је.”

Док је Икар сипао у њену чашу пиће уживајући у тајни свог рецепта, Нискала пружи свој длан једној птици, која се одмах попе на њега чепркајући по длану и одскакута на њено раме склопивши тамо своје очи.

„Невероватно, мислио сам да су само са мном тако блиске. Реците ми како могу да вам помогнем?”, он привуче ковчег још ближе столу.

„Желела бих да замолим море за једну услугу. Имам са собом једну сузу мог умрлог вереника па бих јако желела да

море покуша да оживи ту сузу.” И она га погледа право у очи као да га је молила за помоћ. У Икаровом оку зацаклила се суза, али он ју је сакрио, помазио птицу на Нискалином рамену и рекао:

„Да ли знате да певате?”

„Знам. Зашто?”

„Приметио сам на примеру других људи који су долазили: кад су певали мору, оно је тада желело да одговори. Отпевајте мору неку песму. То је мој савет. Море реагује и на звиждање и на ударање длана у длан, али то му кратко држи пажњу. Кад му се пева, онда ће вас најбоље слушати.”

И он крене да наспе Нискали још једну чашу.

„Е, па живели!”

„Не бих више, хвала, иако је пиће дивно. Знате, Икаре, мени је јако драго да сам вас упознала. Јер ви сте тако добри... као дете.” Она му се осмехну док јој је једна идеја падала на памет.

„Икаре, да ли бисте желели да учите децу да лете?”

„Молим? Ја? Па, овај, како да не! То би било нешто најлепше на свету. Плажа је огромна, деца би могла да долазе у великом броју. Крила бих им правио, учио их да праве сопствена крила. Знате, овде птице легу јаја и остављају много свог перја. Неке несрећнице и умиру овде. Било би много перја и свих додатака за добра крила. Не бисмо летели високо, то никако. Ту мало, уз обалу, тамо-амо, мало над морем можда, над плићаком, наравно.”

„Ја бих више волела да пођете са мном у моју земљу. Допало би вам се. Могли бисмо да оснујемо фестивал обликовања облака? Шта кажете? Не морате да дођете заувек, останите колико желите. Били бисте гост у мом замку. Допало би вам се, сигурна сам.”

„У замку? Ма немојте. Да ви нисте нека принцеза, можда?”

Она се насмеја крајње невино и детиње без икакве надмености.

„Ето, знао сам да ће ме летење ипак довести до неке принцезе. Кад-тад. У почетку сам мислио да она живи на Сунцу, хе-хе, а она је, у ствари, на Земљи. Боље икад него никад, зар не? Ето, били сте у праву. Нека моја питања су нашла своје одговоре.” Обоје се насмејаше, а онда Икар из стола извади свежањ пергамената на којима су били некакви нацрти. Показивао је Нискали и објашњавао користећи термине летења које она није разумела, али слике су биле зачуђујуће. Одлично је познавао ветрове, композицију облака, метеорологију, знао је савршено анатомију и физиологију птичјих крила, па чак и њихових мозгова.

„Ако узмемо да је ово мозак”, користио је своју песницу као модел, „на овом делу мозга”, показао је прстом, „налазе се тачке које су важне за координацију и напетост мишића. У птичјем увету налазе се извесни канали који утичу на баланс. Очи су врло битне, наравно, али су исто тако битна и влакна иза ока која повезују очи са осталим деловима мозга. Видите овај прелаз влакана?” Он показа прстом на својој шаци. „Као крст, овде у предњем делу главе? Оштећењем овог дела, испод прелаза, птица не може да види у горњој половини ока, док оштећењем...” Икар је сав занесен причао док га је Нискала помно слушала без прекидања.

„Када би постојала крила која би на неки начин била повезана са човековим мозгом, то би било савршено. Били бисмо као птице. Човек не би морао да маше рукама и да се замара, већ би мозак комуницирао директно са крилима, а човек би могао да користи своје руке за друге ствари у току лета. Махање крилима код птица је аутоматска радња, знате. То би било нешто посебно, али не знам да ли је то у реалности могуће.”

„Преостаје нам само да то установимо. У мојој земљи се раде разноразна истраживања.”

„И у вези са летењем?”

„На неки начин. Сећате се оног што сам вам причала о машинама. Било би одлично кад бисте и ви, Икаре, били са нама и кад би моји људи удружили снаге са вама. Не видим како не бисте створили то о чему маштате.”

„Ма то би било врло једноставно уз одговарајуће материјале и добру сарадњу. Ех, како би то било лепо! А где је та ваша земља?”

„Дан летења одавде.”

„Крилима или тим вашим машинама?”, упита Икар

„Крилима.”

„Добро, није страшно. Вероватно два дана путовања јер човек ипак мора да стане, да се одмори и тако то. Зашао сам ја у године, не летим више до сунца и то у једном даху, хе-хе. Не, стварно, научио сам своју лекцију. Једна од првих лекција за децу имала би наслов: *Имаши на уму кућу на земљи*, а поднаслов: *Земљу губиши из вида, ал' само накрајко*.”

„Изненадићете се кад будете дошли и видели да и ја имам много кућица испред свог дома, баш као и ви, и да размишљам врло слично вама. Извините, али стварно бих морала сада да кренем. Вратићу се сигурно и надам се да ћу се са својим пријатељем вратити по вас. Довиђења!”

„Довиђења, довиђења! И било ми је велико задовољство, заиста. Нисам се дуго овако лепо провео. Дођите опет.” Птице прхнуше ка вратима као да су желеле да испрате Нискалу.

„И желим вам све најбоље”, добаци Икар. „Не заборавите да море воли кад му се пева.”

Нискала узјаха свог коња, срдечно му махне и нестаде
иза следеће дине.

Испред ње је поново био шатор. Сјахала је и узевши
хармонику кренула ка сунчаном жалу. Почела је да звиждуће
мелодију неке баладе и уљана површина мора истог трена је
задрхтала. Једна риба искочи из воде стварајући кружне таласе.
Нискала престаде, а вода се опет умири. Онда поче да
звиждуће поново, из воде искочи и друга риба, па трећа. У
даљини, на мирном хоризонту, појавило се велико репно пераје
кита које је полако склизнуло натраг у воду као кад се склапа
лепеза. Немирна страна је постајала још немирнија, са
оловним облацима који су се накострешили као да ће
експлодирати. Грмљавина се проломила и муње су постајале
све учесталије.

На мирној половини појавили су се и делфини који су,
испуштајући звукове и изводећи акробације, искакали из воде
и задовољно у њу падали. Наједном је вода на хоризонту
шикнула увис као гејзир и китов реп се поново појавио те
убрзо нестао. Један бели галеб пролетео је мирном страном,
прешавши уз крик линију деобе и како је ушао у олујну
територију, одмах се претворио у сивог орла који се обрушио
на један талас. Својим канцама зграбио је лоптасту рибу са
бодљама, али изненадни талас разби се о њега и одбаци га
назад преко линије деобе. Како је доспео на лепшу половину,
тако је поново постао онај исти галеб који је испустио рибу у
море. Риба више није имала бодље, већ је то сада била тропска
риба са јарким бојама и глатким телом које се пресијавало на
сунцу.

Пратећи игру природе, изненађена и без даха, Нискала застаде са својом мелодијом, а галеб и рибе некуд нестадоше. Страшна половина се такође мало умири. Нискала седе на део песка где је допирао талас. Држећи хармонику у свом крилу, она поче да пева мирној половини мора.

Наједном, на хоризонту се ниоткуда појавила светлуцава човеколика прилика на коњу. Коњаник је стајао гордо, усправно, и гледао према Нискали. Затим разви галоп кроз водено божанство пут обале, у правцу Нискале. Коњске копите су свом снагом ударале о морску површину као да је земља. Топот и звекет оклопа били су тако гласни да су надјачали и хук таласа и громове са друге половине. У сребрном оклопу и без кациге, коњаник се приближавао обали. Његова дуга плава коса постала је видљива, док се бела коњска грива вијорила на ваздуху. Коњаник се приближавао гордо и достојанствено, а онда се нагло заустави неколико корака од Нискале. Коњ се пропињао на површини мора, али не љутито или из страха, већ се чинило да ју је поздрављао, а коњаник се мирно, без икаквог напора и кроћења, одржавао у седлу.

Са хармоником у руци кренула је кроз воду ка коњанику. Сада је јасно разазнала младо мушко лице из неког племенитог света, које су штитиле неустрашиве црте лица. А у његовим очима... Два извора непоколебљиве, чисте вере у нешто, нешто свето. Његов поглед ни у једном тренутку није био ометен скретањем или трептајем. Усне су му биле састављене, обавијене церемонијалном озбиљношћу, али у једном тренутку ипак је једва приметно климнуо главом као да ју је поздрављао.

Коњаник не рече ништа, само је подигао своју руку, на којој се створио бели соко. Птица полете ка Нискали, кљуном узе хармонику из њене руке и врати се на руку господара. Коњаник повуче узде, окрену свог коња и одгаломира назад стапајући се са хоризонтом. Нискала је остала да гледа час у

њега, час у море, покушавајући да одгонетне ко је био коњаник. Каква је била његова улога? Шта се дешавало са хармоником?

У даљини, где је коњаник нестао са хоризонта, зачула се страшна експлозија, а у непосредној близини, на месту где су се спајале обе половине мора, појавио се велики сивоплави талас који поче полако да се креће ка обали. Доносио је нешто или некога... Затим је нови талас изронио преузевши терет. Терет је постајао све јаснији. Био је светао, боје људске коже. Предавано са таласа на талас, обртало се голо и беживотно тело једног човека. Наредни талас му је открио лице. То је био он, Нел. Још неколико таласа и лежао је насукан на обали од кристализованих суза.

Нискала је забринуто пришла телу, и, у неверици, брзо га окренула... То је био он! Нел! Њен Нел! Али зашто су му очи биле затворене? Да ли је спавао? Је ли жив? Тражила је и најмањи знак живота. Секунди као да су били сати. И тад је угледала све што јој је било потребно... удисај. Неописива радост, осмех и олакшање озарише јој лице. Био је жив. Жив! У глави јој се све замаглило од бујице осећања и мисли. Бацила се на његово тело грлећи га и љубећи по лицу, коси, раменима. Сузе су јој лиле низ лице. Јецајући, наслонила је уво на његово срце. Звук Неловог живота је био тако јасан, узвишен и умирујући.

„Море над морима, хвала ти од неба до земље”, рече милујући песак.

Кроз провидна зрнца на трепавицама и обрвама угледао је необично леп приказ као витражно ремек-дело. Надомак његових усана било је женско стопало на песку. Познати прсти, предивни нокти, стаклене перле и сребрна морска звезда на ланчићу око чланка. Да ли је то стварно? Био је збуњен. Последња сећања су досезала једну жељу: да опипа усну

хармонику... нешто од Нискале... у свету режима од којег је бежао и против којег се борио... од којег није успео да побегне. Он лежи на нечему хладном и тврдом... руке су му везане... суза му креће низ образ... затим хармоника коју не успева да дотакне.. на трен хармоника се зауставља код његовог образа... суза цури низ образ... хармоника пада и удара о под... изненадна јака светлост, али нежна, која умирује... И ту сећања престају.

Ово сада личило је на бајку. Покушао је да се помери и дотакне стопало у песку. Са носталгијом се сећао Нискале и сузе радоснице, помешане с тугом, потекоше му низ лице. Кануле су на њено стопало и како дотакоше зрнца песка, у истом трену постадоше кристали и каменчићи, а она се закикота. С неверицом он смогне снагу да подигне главу.

„Та да!”, рече Нискала ширећи руке ка њему, али га сунчева светлост заслепи и глава му поново клону у песак.

„Каква илузија“, помислио је. То није могла бити она. Мора да је ово све била само његова машта. Да ли сања? Да ли је умро? Или је ово нека нова клопка режима?

Нискала се саже и пољуби његову косу уплетену у алге. Али он је већ био утонуо у сан.

Метални звук пробудио је Нискалу. То се није могло назвати јутром јер је сунце било на оном истом месту као и пре. Ипак, неки унутрашњи осећај говорио јој је да је почињао нови дан. Нел је и даље спавао поред ње, а њен коњ је стајао поред шатора. Како би копитом ударио о своју празну чинију, тако би по која риба искочила из мирне половине мора, а на

сивој половини севнула би муња. Нискала му је пришла, прислонила своју главу уз његову гриву, дајући му коцкицу шећера. Појео ју је у сласт и зарзао окренувши главу ка једној дини над којом се у ваздуху помаљала велика птица. Барем је тако изгледало.

„Икаре, па ви опет летите!”, Нискала се обрадова.

„Био је и ред”, рече из ваздуха спуштајући се на тло уз осмех. „После толико времена. Хвала Богу, требало је изгледа само неко да се појави.”

„Не мислите ваљда на мене?”

„О, како да не! Ви сте кључ мог успеха. Кроз наш разговор неке ствари су ми постале јасније. Него, приметио сам коњаника па ме занима да ли вам је молба услишена? Или?” Икар скрене поглед у страну.

„Да, да, како да не. О Икаре, ви сте ми тако много помогли. Ви сте кључ мог успеха.” Она му приђе и потом га снажно загрли.

„Ех, па није баш тако. Пре или касније и сами бисте открили да море жели песму. И? Шта се десило?”

Нискала му све исприча.

„Е баш лепо. Драго ми је да се све добро завршило за све нас.” Он знатижељно погледа у правцу шатора.

„Ето, пошто сте поново полетели, заиста бисте могли да ми помогнете и да кренете са мном мојој кући. Деца ће се јако радовати, видећете”, рече Нискала стављајући му своју руку на раме.

„Ех, било би тако лепо бити окружен децом.” Он стави своју руку преко њене. „Учити их да лете, хм... Нема сумње, то би им се јако допало.”

„О да, сви би били потпуно одушевљени. Од кога би могли боље да науче ако не од вас? Да ли би вас море пустило да одете? Мислим, море је на вас навикло и ви на њега.”

„Море је за мене као...”, тражио је најбољу реч, „као Бог. Где год будем био, оно ће увек бити са мном. На неки начин ја никада нећу напустити његове обале. Не морам да останем овде ако нећу. Оно ми никад није постављало никакве услове. Једноставно, овде ми се највише допадало и ово је било моје уточиште.”

„Допустите да моја земља сада буде ваше ново уточиште. Знате, моја земља је уточиште за све људе. Нешто о чему смо сањали вековима.”

„За све људе? Како то? Немогуће да су баш сви задовољни у вашој земљи. Мислим, шта је са ратовима, на пример?”

„Ратова нема у мојој земљи. У ствари, ратови не постоје више нигде.”

„Ма идите, молим вас”, рече кроз смех. „Немогуће! Од када је човека, од када је богова, било је ратова и ратова ће бити. Ево, ово море, на пример, чак и оно води неки рат са својом другом половином.”

„Ту сте у праву, Икаре. Ово море је јединствено. Ништа такво више не постоји на земљи. Иако и овде не постоји прави рат. То су више неки симболи. И сами кажете да нико никада није извукао дебљи крај, ни коњаник, ни змај.”

„Добро, у праву сте. Барем до сада је то било тако. Као нека представа.”

„Или можда неки ритуал.”

„Слажем се. Него, кажете ратови више не постоје? Шта се десило са људима? Зар су се изменили? Јесте ли сигурни да су то баш људи, они исти људи од пре?”

Нискала је климала главом потврђујући своје речи.

„Мислим, можда су то нека друга бића која само личе на људе. Знате, кад је мој отац хтео да направи машине које би споља личиле на људе...”

„Икаре, сигурна сам да људи и даље постоје, али сада су много бољи него што су некад били.”

„Хм, како? Како су постали бољи? Да ли су научили из својих грешака? Ко их је научио? Зевс сигурно није.”

„Ствар је у томе што човек више не зна за своје грешке из прошлости.”

„Не зна?”

„Да. Не зна. Људи су престали да мисле о ратовима и о свему лошем што се дешавало. Почели су да виде себе у новом светлу, као људе мира и напретка у сваком погледу.”

„Али како? Како се то десило?”

„Ја сам их научила. Створила сам околину без зла прошлости и у једној таквој средини подигла сам децу. Нисам их ни за тренутак пустила да се развијају ходајући по трулом мосту прошлости, ка бољој будућности. Касније, када буду довољно зрели и снажни да се суоче са нечим лошим из прошлости, тек тада могу да буду томе изложени, а да их то не поколеба.”

„Трули мост до боље будућности... Хм...” Замисли се и погледа у даљину ка опасном делу мора. „Знате, кад мало боље размислим, то и није тако немогуће. После оног нашег разговора, видео сам себе у новом светлу, како летим са децом, како ми је лепо, а не како падам. До сада сам увек гледао у прошлост, у свој пад и бол, а јуче... Први пут сам јуче гледао напред, у нови лет. Мада, морам признати, ипак сам имао на уму да морам знати где је кућа коју напуштам.”

„Наравно! Добре делове прошлости увек треба имати у виду, али лоше не.“

„Занимљиво. То што кажете има смисла, јер сам у току данашњег лета имао своју кућу пред очима као нешто лепо, као свој дом и само то. Нисам свој дом повезао са тврдом обалом на коју сам пао. Да, да, пријатне делове прошлости треба имати на уму. Да, да. Ех, да ми је то неко рекао раније, пре неколико векова.“

„Нисам вам ја то рекла, Икаре. До тога сте ви сами дошли помоћу сопствене маште. Видели сте себе како летите са децом и та визија је била довољно јака да надјача страх од пада. Знате, тај ваш страх, то сте наследили од прошлости. Снага маште је јако битна. Да нисте имали машту, никад не бисте направили крила.“

„Да, да, будућност. Хм...“, Икар је још увек размишљао о свему. „Кућа на земљи... лет са децом... обе ствари пријатне... А пад? То сам потпуно сметнуо с ума, на срећу. Чак ме ни помисао на пад више не плаши,“ причао је самом себи.

„Ето, то исто се десило и са човеком“, рече му Нискала. „Човек је научио да с радошћу гледа у време, а не у страшне делове прошлости. Лоши делови су га од памтивека заустављали у *лешу ка висини* и уливали му у главу поруку да ће *кадтад њасџи*.“

„Е све сам могао да поверујем, ал` да ће онакав човек постати бољи...“

„Ту је и разлика, видите. Данашњи човек не зна шта је било пре. Данашњи човек је научен да је пре увек било ово што је сад и то од своје будућности и очекује. То и добија.“

„Фантастично! Значи све оно лоше што знам из људске историје, срећом па сам већ много тога заборавио, требало би да оставим негде, како не бих заразио вашу децу.“

„Баш тако. То ће бити доста тешко за вас, као и за мог пријатеља”, Нискала показа на Нела који им је прилазио. „Али ја пуним срцем верујем у вас обојицу и знам да ћете се потрудити да будете обазриви док причате о прошлости. Долази време када ће ове нове генерације људи бити спремне да погледају у целокупну прошлост, а да их она не поремети.

„Нискала”, Нел се надовеже климнувши убрзано главом ка непознатом човеку, „осећам се тако чудно.” Он стави руку на своју главу као да га је болела. „И даље не знам да ли је све ово само сан. Поред мене је човек са крилима – добар дан – затим ово море које је пола пакао а пола рај, газим по песку у облику суза. Све ово је ужасно чудно. Да ли сам ја умро или не? Можда сам и полудео после свега што ми се десило.” Све троје се насмејаше, али Нел је ипак желео одговор.

„Добар дан, ја сам Икар.” Икар срдачно пружи руку.

„Видиш?”, рече Нел показујући на Икара. „Нискала, јеси ли сигурна да је ово реалност? Реци ми истину.”

„Све је у реду, драги. Не брини. Ово је мало чудније место, и то је све”, рече.

„Ништа не брините, проћи ће вас то расположење”, Икар безазлено додаде и потапша га по рамену.

„Икар ће такође поћи са нама”, рече Нискала. „Одлично. Претпостављам, Икаре, да ћете ви летети, зар не?”, упита Нел.

„О, па то и није лоша идеја”, Икар се надовеже са сјајем у очима.

„Само немојте да летите превише високо”, Нел је правио шалу која и није била тако примерена.

„Због планина”, Нискала га брзо пресече. „Планине су овде врло високе и незгодне, а и обично су опасане маглом. Боље би било да нас поведе Црвени ветар. Надам се да ме још увек чека.” Окрећући главу и тражећи ветар на видику, Нискала се насмеја видевши Нелову неверицу у оно што чује. Она га најзад угледа како се ковитла у даљини, окружен птицама на пешчаном хоризонту одакле је дошла. Затим се нагло заковитла и за трен их све троје вине у висину.

Удисај нової неба

Кућице за птице још увек су мирисале на свежу фарбу. Унутра су птице шћућурене, са главама завученим испод топлих крила. Зрикавци су безазлено зрикали не реметећи мир тишине. Звезде су трепериле на глаткој површини базена у Нискалином замку. Било је касно, а Нел и Нискала никако нису желели да заспу.

„И тако сам дошао до подземног хотела.”

„И?”, упита га Нискала.

„А у хотелу”, застаде. „Е, прво ми покажи оно што си обећала”, рече и прекрсти руке гледајући у плафон.

„Аха, то. Добро. Затвори очи и немој да вараш.”

„Добро, добро”, рече затворених очију.

„Опипај ово и погоди шта је то”, рече она стављајући му нешто на груди. Напипао је издужени предмет прекривен неком нежном тканином, рекло би се перјем. Чинило му се да је било живо пошто се лагано мицало горе-доле, као да је дисало. Било је топло као тело неке животиње.

„Немам појма”, рече. „Нешто као... хм... Нека необична животиња. Сто посто нешто са Лакрималног мора. Или нека твоја магија.”

„Погрешно. Да ли се предајеш?”

„Предајем се.”

„Кад је тако, отвори очи.”

Отворио је очи и имао је шта да види. То су била права правцата крила. Полако су се померала горе-доле на његовим грудима.

„Шта је ово?“, рече зачуђено. „Ништа не разумем.“

„Крила! Само притиснеш ово дугме“, показа на справи нешто величине видео камере за коју су крила била причвршћена. На Нелово изненађење, крила се увукоше у кутију. „Затим, узмеш овај апаратић. То је централни процесор.“ Нискала узме минијатурну справу величине кутије шибица. „Онда узмеш ову јакну.“ Она отвори свој ормар и узме јакну. „Она је, као што видиш, специјална јер се на њој налазе лежишта за процесор и справу у којој су крила. Процесор и кутија за крила су повезани бежично.“

„Заиста посебно. За сада сам одушевљен. Да видимо да ли то све још и ради“, рече Нел насмејавши Нискалу.

„Затим обучеш јакну.“ Она је обуче. „Све команде су на предњем делу јакне. Притиснеш ово дугме и холограмска командна табла појави се испред тебе. Притиснеш овде и крила се извуку, ево овако.“ Нел је зачуђено гледао извлачење крила и дивио се модерној технологији која је то омогућавала.

„Добро, крилима треба мало дотерати изглед, али све у свему одушевљен сам.“

„Имаћеш прилику да побољшаш дизајн. Него, ако хоћеш да летиш, притиснеш ово дугме овде и централни процесор се активира. Како се активира, тако почне да детектује, и то бежично, електромагнетне таласе мозга и усмерава те информације до справе са крилима.“

„Стварно? Па то је тотални модернизам“, примети Нел.

„Чак не мораш наглас да дајеш никакве команде, само помисли где или у ком правцу желиш да летиш и то је то. Ево